

Descobriments i Renaixement

Aquest dossier és la versió adaptada: les mateixes idees del tema, però amb activitats més guiades i pas a pas. Tens caselles per marcar, espais per completar paraules i preguntes amb pistes.

1

L'inici de l'Edat Moderna

1. Completa la frase amb els anys correctes:

«L'Edat Moderna comença l'any _____, amb l'arribada de Colom a Amèrica, i acaba l'any _____, amb la Revolució Francesa.»

Tria: 1492 · 1789

2. Marca **els dos noms** dels Reis Catòlics:

- Isabel de Castella
- Ferran d'Aragó
- Carlemany
- Guifré el Pelós
- Justinià

3. La unió de Castella i la Corona d'Aragó va ser (marca'n una):

- Una fusió total: una sola llei, una sola moneda
- Una unió dinàstica: el mateix rei, però cada territori es queda amb les seves lleis, llengua, moneda i duanes
- Una invasió militar

4. Relaciona cada fet de **1492** amb una paraula clau:

- Conquesta de Granada → _____
- Decret de l'Alhambra → _____
- Primer viatge de Colom → _____

Tria: Amèrica · jueus expulsats · final d'al-Àndalus

5. Vertader o fals (V/F):

- Els Reis Catòlics buscaven la unitat religiosa dels seus regnes. ___
- El títol de «Reis Catòlics» l'hi va donar el papa Alexandre VI, que era de Xàtiva. ___
- L'any 1492 va ser un any sense importància per a la història d'Espanya. ___

2

El Renaixement italià

1. Completa: el Renaixement va néixer a _____, al segle _____, i s'inspirava en l'antiguitat _____ (Grècia i Roma).

Tria: Itàlia · XV · clàssica

2. Relaciona cada paraula amb el seu significat:

- Teocentrisme → _____
- Antropocentrisme → _____

Tria: Déu al centre (mentalitat medieval) · l'ésser humà al centre (mentalitat renaixentista)

3. Marca **tres** característiques de l'art del Renaixement:

- Recupera la bellesa i les proporcions dels clàssics
- Pinta només sants amb fons d'or
- Estudia el cos humà
- Inventa la perspectiva per donar sensació de profunditat
- Prohibeix signar les obres

4. El **mecenatge** era (marca'n una):

- El càstig que el papa donava als artistes
- El suport econòmic que famílies riques (com els Mèdici de Florència) donaven als artistes
- Un tipus de pintura sobre fusta

5. Relaciona cada artista amb una idea (només són tres dels grans):

- Leonardo da Vinci → _____
- Miquel Àngel → _____
- Rafael → _____

Tria: el geni «home universal» · l'escultor i pintor del Renaixement · el mestre de la perfecció serena

3

L'Humanisme i la impremta

1. Completa: els humanistes estudiaven els autors _____ (en llatí i grec) i confiaven en la _____ humana.

Tria: clàssics · raó

2. Marca **tres** humanistes famosos:

- Erasme de Rotterdam
- Thomas More
- Joan Lluís Vives (valencià)
- Carlemany
- Mahoma

3. Abans de la impremta, els llibres es feien (marca'n una):

- Es copiaven a mà, un per un, durant mesos o anys
- Es feien amb impressores 3D
- Els portaven mercaders xinesos

4. Completa: cap a l'any _____, l'alemany _____ va perfeccionar la impremta amb tipus _____ (lletres de metall que es podien reutilitzar).

Tria: 1455 · Gutenberg · mòbils

5. Vertader o fals (V/F):

- La impremta va permetre fer centenars de còpies d'un llibre en el temps que abans en costava una. ___
- La impremta va ser una revolució comparable, salvant les distàncies, a la d'internet. ___
- El primer llibre imprès en català es va fer a València l'any 1474. ___

4

Els grans viatges

1. Marca **tres** causes per les quals els europeus es van llançar a explorar el món:

- Volien les espècies, la seda i els perfums d'Orient
- La ruta terrestre cap a l'Àsia havia quedat bloquejada amb la caiguda de Constantinoble (1453)
- Buscaven gel per al gelat
- Tenien curiositat i ganes d'aventura, alimentades pel Renaixement
- Volien fugir de la pluja a Europa

2. Relaciona cada instrument amb la seva funció:

- Caravel·la → _____
- Brúixola → _____
- Astrolabi → _____

Tria: orientar-se amb el nord magnètic · calcular la posició amb els astres · vaixell lleuger i ràpid que pot navegar contra el vent

3. Completa: Portugal va triar baixar per la costa de _____ per arribar a _____ per mar.

Tria: l'Àfrica · l'Índia

4. L'any **12 d'octubre de 1492:**

- Colom va arribar a una illa del Carib
- Va caure Constantinoble
- Va morir Carlemany

5. Marca **les tres naus** del primer viatge de Colom:

- la Pinta · la Niña · la Santa Maria · la Victoria · el Titanic

6. El **Tractat de Tordesillas (1494)** va servir per (marca'n una):

- Repartir el món nou entre Castella (oest) i Portugal (est) amb una línia a l'Atlàntic
 Prohibir els viatges per mar
 Crear el ferrocarril

7. Relaciona cada navegant amb la seva fita:

- Magalhães → _____
- Elcano → _____

Tria: va iniciar la primera volta al món i va morir pel camí · va completar la primera volta al món amb la nau Victoria

5

Un xoc de mons: Amèrica

1. Marca **les tres** grans civilitzacions precolombines:

- Asteques (Mèxic)
 Maies (Centreamèrica)
 Inques (Andes)
 Egipcis
 Romans

2. «Precolombí» vol dir (marca'n una):

- Després de Colom
- D'abans de l'arribada de Colom
- Que parlava català

3. Relaciona cada motiu de la conquesta amb una idea:

- Armes europees → _____
- Aliances → _____
- Malalties → _____

Tria: cavalls, espases d'acer, armes de foc · pactes amb pobles enemics dels asteques i inques · virus desconeguts com la verola, sense defenses

4. **Bartolomé de las Casas** va ser (marca'n una):

- Un capità que va conquerir Tenochtitlan
- Un frare que va defensar els drets dels indígenes i va denunciar els abusos de la conquesta
- Un rei asteca

5. Vertader o fals (V/F):

- Amèrica era un continent buit i sense civilitzacions. ____
- Els europeus van portar virus desconeguts a Amèrica (com la verola) que van matar una part enorme de la població indígena. ____
- La conquesta va ser una de les grans catàstrofes humanes de la història. ____

6

L'intercanvi colombí

1. L'**intercanvi colombí** és (marca'n una):

- Una moneda que feien servir els asteques
- L'intercanvi enorme de plantes, animals, persones i malalties entre Amèrica i Europa després de 1492
- Una llei dels Reis Catòlics

2. Marca **quatre** aliments que van arribar d'Amèrica a Europa:

- patata · tomàquet · blat de moro · cacau (xocolata) · ous · olives · pebrot · tabac

3. Relaciona el sentit del viatge amb el que va anar de cada lloc:

- D'Amèrica cap a Europa: _____
- D'Europa cap a Amèrica: _____

Tria: patata, tomàquet, cacau, blat de moro · blat, vinya, cavall, animals de granja... i malalties

4. Completa la frase sobre Catalunya:

«El comerç i la conquesta d'Amèrica van quedar en mans de _____, que ho controlava tot des del port de _____. La Corona d' _____ en va quedar al marge.»

Tria: Castella · Sevilla · Aragó

5. Vertader o fals (V/F):

- El gran comerç es desplaçava del Mediterrani cap a l'Atlàntic. ____
- Barcelona quedava ara en un racó, lluny de les noves rutes. ____
- Una truita de patates, un pa amb tomàquet o una xocolata desfeta serien impossibles abans de 1492. ____